

Afgørelser – Reg. nr.: 08019.01

**Fredningen vedrører: Genforeningssten/
tårn**

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Fredningsnævnet

09-01-1946

Forslag

Dispensationer: sidst i filen med den nyeste til sidst

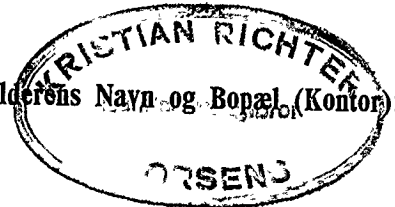
- 5 MRTS. 1946 Justitsministeriets Genpartpapir. Til Skøder, Skadesløsbreve, Kvitteringer til Udslettelse og andre Paategninger m. m. (vedr. fast Ejendom).

Mtr. Nr., Ejerlav, Sogn: Matr.Nr. 23 d af
(i København Kvarter) Ejer, Ousted sogn.
eller (i de sønderjydske Lands-
dele) Bd. og Bl. i Ting-
bogen, Art. Nr., Ejerlav,
Sogn.

Akt: Skab ^a Nr. 786
(Udfyldes af Dommerkontoret)

Købers }
Kreditorer } Bopæl: Røgind pr.
Ringkøbing.

Anmelderens Navn og Bopæl (Kontor):

Gade og Hus Nr.:
(hvor saadant findes)

Stempel: 115 Kr. 40 Øre.

E X T R A C T

af

S K Ø D E .

B e t i n g e t S k ø d e .

Undertegnede A/S E j e r B a u n e h ø j til-
staar herved at have solgt og afhændet samt sælger og overdra-
ger til Købmand J o h a n R a s m u s M a r i u s R a s m u s s e n
s e n af Røgind pr. Ringkøbing, den Selskabet ifølge tinglyst
Adkomst tilhørende Ejendom, skyldsat under:

Matr.Nr. 23 d af Ejer, Ousted Sogn, f.Htk. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

.....
..... hvormes Køberen iøvrigt er bekendt med og erklæ-
rer sig villig til at respektere Servitutbestemmelser, som er
paalagt og eventuelt bliver paalagt af Fredningsnævnet, hvorved
benærkes, at Køberen er gjort bekendt med Udskrift af Protokol-
len for Fredningsnævnet for Skanderborg Amtsraadskreds vedrø-
rende Mødet den 14/8 1943, hvoraf blandt andet fremgaar Vilkaa-
rene for Ejendommens Frigørelse for Taarndeklarationen, bl.a.
at Ejendommen ingensinde maa bebygges, beplantes eller i det
hale taget behandles paa en saadan Maade, at Udsigten paa Ejer
Baunehøj ødelægges eller forringes, med Paataleret for A/S Ejer

Baunehøj og Fredningsnævnet.

Endvidere vil nærværende betingede Skøde med endeligt Skøde til sin Tid være at tinglyse særskilt som Servitut, saaledes:

Køberen og efterfølgende Ejere af den solgte Ejendom erklærer herved for sig og efterfølgende Ejereaf Ejendommen eller Parcellem heraf, at den af Beboerne i 1920 rejste Mindesten (Genforeningssten) skal være fredet, ligesom et passende Areal omkring Stenen skal være fredet, og at den der staaende Beplantning skal passes og fornyes paa forsvarlig Vis.

Endvidere skal Ejeren og efterfølgende Ejere være pligtig til at holde Plantning og Anlæg i Orden.

Paataleretten skal tilkomme A/S Ejer Baunehøj eller det Selskab eller den Institution, som Aktieselskabet evt. overdrager Paataleretten til.

.....

Horsens, den 17^e Juni 1944.

Som Sælger:

A/S Ejer Baunehøj.

Mads Mølgaard.

.....

Som Køber:

Johan Rasmussen.

E n d e l i g t S k ø d e .

Undertegnede A/S Ejer Baunehøj erklærer herved, at nærværende Dokument i Forbindelse med vedhæftede betingede Skøde paa Ejendommen:
Matr.Nr. 23 d Ejer, Ousted Sogn f.Htk. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. fremtidig skal gælde som endeligt Skøde til Køberen Købmand Johan Rasmus Marius Rasmussen tidl. Røgind pr. Ringkøbing, nu Ejer,
..... og begæres Skødet tillige lyst som servitutstiftende med Hensyn til de i det betingede Skøde ommeldte Servitutbestemmelser, der paalægges samtidig med Købet og saaledes, at Paataleretten skal tilkomme enten Fredningsnævnet for Skanderborg Amtsradsreds, eller A/S Ejer Baunehøj, eller

det Selskab eller den Institution Aktieselskabet evt. maatte overdrage Paataleretten til.

Servitutbestemmelserne skal være saalydende og bindende for Køberen og efterfølgende Ejere:

Den solgte Ejendom maa ingensinde bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles paa en saadan Maade, at Udsigten fra Ejer Baunehøj ødelægges eller forringes, og den af Beboerne i Ousted Sogn i 1920 rejste Mindesten (Genforeningssten) skal være fredet, saa at den aldrig maa bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende Areal omkring Stenen ogsaa skal være fredet og med Pligt til at holdes beplantet saaledes, at Beplantningen passes og fornyes paa forsvarlig Maade, ligesom Beplantningen og Anlægget skal holdes pænt i Orden.

Det bemærkes, at Deklaration om Forpligtelse til Vedligeholdelse af et Genforeningstaarn l. 9/5 1924 først vil kunne faas afkvikket, naar Servitutbestemmelserne i dette Skøde er lyst, og at Parterne indtil da ønsker Retsanmærkning om den ældre Deklaration.

Aktieselskabets Skøde er lyst den 19/4 1918.

Køberen tiltræder Skødet ved sin Underskrift.

Ejer den 9. Januar 1946.

Som Køber:

Johan Rasmussen.

For A/S Ejer Baunehøj:

M. Mølgaard. Morten Thomsen.

Tage Heide Petersen. Holger Heide Petersen.

C.J.M.Ladegaard. Kristian Pedersen.

Rasmus Pedersen. Henrik Pedersen.

H.I.Pedersen.

.....
Begæres tillige lyst som Servitut.

Kr. Richter
Landsretssagfører
Horsens.

Udskr. af Lov og Udskr. af
Forhandlingsprotok. for
Indført i Dagsbogen for Landets No. 5

Shanderborg Distrikt m. v., den -5 MARS 1946

Endeligt Skøde

for Skattebetjening Distrikt III

bet. Skat. a Nr. 486

følgelig med autorisationsstiftelse.

J. Samson

Genpartens Rigtighed bekræftes

Mungard

Den 19. december 2012

FN 2012.149: Ansøgning fra Ejer Bavnehøjs Venner om opførelse af madpakkehus, informationstavler og opholdsfaciliteter i form af borde og bænke ved Genforeningsstenen på ejendommen matr. nr. 23d Ejer By, Ovsted beliggende Ejer Bavnehøjvej 3, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 19. september 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Ejer Bavnehøjs Venner om opførelse af madpakkehus, informationsstavler og opholdsfaciliteter i form af borde og bænke ved Genforeningsstenen på ejendommen matr. nr. 23d Ejer By, Ovsted beliggende Ejer Bavnehøjvej 3, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af en deklaration tinglyst den 5. marts 1946. Det fremgår af deklarationen bl.a., at ejendommen ikke må bebygges.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 14. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation til projektets gennemførelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Den 5. marts 1946 blev der i forbindelse med overdragelse af ejendommen matr.nr. 23d Ejer, Ovsted sogn tinglyst en deklaration med følgende indhold:

”Den solgte ejendom må ingensinde bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles på en sådan måde, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes, og den af beboerne i Ovsted Sogn i 1920 rejste mindsten (Genforeningssten) skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet således, at beplantningen passes og fornyes på forsvarlig måde, ligesom beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden.”

Påtaleretten er bl.a. tillagt fredningsnævnet.

Naturklagenævnet traf den 18. januar 2006 afgørelse om fredning af Ejer Bavnehøj i form af en revidering og udvidelse af den eksisterende fredning. Det fremgår af fredningen bl.a., at den ikke omfatter arealet omkring Genforeningsstenen, og at det er et af formålene med fredningen at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj

Af ansøgning af 12. februar 2012 om landzonetilladelse på Ejer Bavnehøj fra Ejer Bavnehøjs Venner til Skanderborg Kommune fremgår bl.a. følgende:

”Foreningen Ejer Bavnehøjs Venner anmoder hermed om landzonetilladelse til udstykning af 1000 m² fra Restaurant Ejer Baunehøj til et offentligt areal, formidling og opholdsfaciliteter omkring en kulturhistorisk genforeningssten samt opførelse af madpakkehus.

Baggrund:

Ejer Bavnehøj regnes i sammenhæng med Møllehøj for Danmarks højeste punkt. Skanderborg Kommune udpegede i kommuneplanen for 2005-17 Ejer Bavnehøj som ét ud af fire kulturmiljøer, der skal fremtidssikre kommunens særegne kvaliteter og værdier, der rummer potentiale for udvikling af friluftsliv, turisme og bosætning.

Da Nordslesvig blev genforenet med moderlandet i 1920 rejste man en markant genforeningssten på Ejer Bavnehøj. Denne mindsten blev i 1924 suppleret af genforeningstårnet, som signalerer tætte bånd med danskere syd for den tyske grænse og det fungerer som populær udsigtstårn. I samarbejde med Skanderborg Kommune er tårnet udstyret med elevator (2002), murrenoveret (2005-06), opholds- og parkeringsareal er anlagt (2007) og der er opført en informationsbygning med kiosk og offentlige toiletter (2012). Årligt besøgstal ca. 30-40.000.

Begrundelse og formål:

Genforeningsstenen spiller en central rolle for formidlingen af tabet af 1/3 af Danmark ved krigen i 1864, genforeningen af Nordslesvig i 1920 og livsvilkår for det danske mindretal på ca. 50.000 syd for grænsen. Men Genforeningsstenen fortæller ikke denne væsentlig kulturhistorie af sig selv. Der er brug for informationstavler og opholdsfaciliteter mhp. at sikre formidlingen til turister – herunder til børn og unge som af naturlige årsager har en fjern relation til denne kulturhistorie. Arealet omkring genforeningsstenen er ejet af Restaurant Ejer Baunehøj, der er villig til at udstykke.

Fredningsforhold:

Ejer Bavnehøj blev naturfredet i 1917, hvilket blev ændret i Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006, hvorfra citeres:

”Ejer Bavnehøj er med sine 170,35 meter det tredjehøjeste naturlige terrænpunkt i Danmark. Fra højen, der er beliggende i den sydvestlige del af Skanderborg Kommune mellem landsbyerne Ejer og Riis, er der en vid udsigt over den omgivende naturskønne egn. Ejer Bavnehøj benyttes som udflugtsmål af mange turister, og der afholdes hver sommer forskellige folkelige arrangementer. (...) Området er i Århus Amts regionplanlægning udlagt som område af særlig landskabelig interesse. (...) Fredningsnævnet har ved sagens behandling særlig lagt vægt på offentlighedens adgang til området, der fortsat må betragtes som et område af national interesse, samt at fredningen gennemføres for at sikre og forbedre naturværdierne i området. (...) Fredningen har til formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres ...”

Arealet omkring genforeningsstenen er ikke direkte omfattet af Ejer Bavnehøj-fredningen, men ifølge en servitutbestemmelse i deklaration af 5. marts 1946 må ejendommen ingensinde bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles på en sådan måde, at udsigten fra Ejer

Bavnehøj ødelægges eller forringes. Genforeningsstenen skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet, således at beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden.

Denne servitutbestemmelse ønsker vi at hjælpe med at håndhæve til gavn for kommunens borgere og turister. ...”

Den 19. september 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

”Skanderborg Kommune har den 12. februar 2012 med uddybende bilag den 4. juni 2012 modtaget en ansøgning fra Ejer Bavnehøjs Venner om opførelse af et madpakkehus samt opstilling af informationstavler og opholdsfaciliteter i form af borde og bænke ved Genforeningsstenen på matr. nr. 23 d, Ejer By, Ovsted med adressen Ejer Bavnehøjvej 3, 8660 Skanderborg.

Ejendommen matr. nr. 23 d omfatter i dag Restaurant Ejer Bavnehøj og ejes af Jytte Schnack, men er under udstykning, således at ovennævnte vil blive anlagt og opført på et areal, der tilhører Ejer Bavnehøjs Venner.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejere

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af en deklaration tinglyst den 5. marts 1946 med følgende servitutbestemmelse:

”Den solgte ejendom må ingensinde bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles på en sådan måde, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes, og den af beboerne i Ousted Sogn i 1920 rejste mindsten (Genforeningssten) skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet således, at beplantningen passes og fornyes på forsvarlig måde, ligesom beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden.”

I henhold til deklARATIONEN er Fredningsnævnet for Skanderborg Amtsrådkreds er påtaleberettiget, hvorfor Fredningsnævnet for Midtjylland – Østlig del hermed anmodes om accept af det ansøgte.

Ansøgning

Ansøgningen omfatter fornyelse af området ved Genforeningsstenen på Ejer Bavnehøj med henblik på bedre formidling af historien samt at skabe bedre opholdsfaciliteter.

Det fremgår af ansøgningen:

- at der omkring Genforeningsstenen ønskes anlagt en cirkulær hækbeplantning med bænke og informationstavler,
- at der på arealet mellem Genforeningsstenen og Restaurant Ejer Bavnehøj opføres et madpakkehus,
- at belægningen ved genforeningsstenen og madpakkehuset udføres som granitstensbelægning i lighed med belægningen omkring Genforeningstårnet,
- at madpakkehuset udføres i en galvaniseret stålkonstruktion med kobbertag på egetræslister. Siderne beklædes med egetræslisters/-lameller for at skabe læ,
- at madpakkehuset omslutes af en lav hækbeplantning med borde/bænke.

Kopi af plan, perspektiv af madpakkehus og fugleperspektiv af mindstenslund og madpakkehus vedlægges til orientering.

Kommunens sagsbehandling

Det ansøgte madpakkehus kræver landzonetilladelse iht. planlovens § 35 samt byggetilladelse fra Skanderborg Kommune. Det er kommunens vurdering, at den øvrige del af anlægget er uændret anvendelse, og at borde, bænke, opstilling af informationstavler samt anlæg af lave hække ikke er i strid med den tinglyste deklARATION, idet det ikke skønnes at ødelægge eller forringe udsigten fra Ejer Bavnehøj.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Med henvisning til Skanderborg Kommunes praksis for administration af planlovens landzonebestemmelser ved projekter, der understøtter ejendommens kulturhistoriske værdi, vil der kunne meddeles tilladelse til det ansøgte.

Vurdering

I den aktuelle sag er der tale om et projekt, der sætter større fokus på Genforeningsstenen og den kulturhistorie, som Genforeningsstenen og Genforeningstårnet er en væsentlig del af. Udover formidlingen medfører projektet, at nærområdet ved mindestenen forbedres med lav beplantning, granitbelægning og et madpakkehus, således at Ejer Bavnehøjs samlede værdi som udflugtsmål forøges.

Andre tilladelser

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 til det ansøgte, hvis Fredningsnævnet som påtaleberettiget kan acceptere byggeri og beplantning.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 14. november 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Ejer Bavnehøjs Venner ved Viggo Rasmussen, Uffe Clausen og arkitekt Kurt Kamp, Skanderborg Kommune ved Geert Nielsen og Tina Kjær Kæseler samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Fredningsnævnets afgørelse

Det fremgår af deklARATIONEN bl.a., at ejendommen ikke må bebygges.

Projektet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

På baggrund af besigtigelsen med anvisning af den påtænkte placering af madpakkehuset lægger fredningsnævnet til grund, at projektet hverken medfører en ødelæggelse eller en forringelse af udsigten fra Ejer Bavnehøj. Fredningsnævnet finder endvidere, at projektet må forventes at kunne bidrage til en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj, som er et af formålene med den nærliggende fredning.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk

Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, geert.nielsen@skanderborg.dk

Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Dansk Vandrelaug, henriksh@ofir.dk

Ejer Bavnehøjs Venner, info@ejer-bavnehøj.dk og viggo@paradis.dk

Den 27. oktober 2014

FN 2014.115: Ny placering af Genforeningsstenen på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet har den 26. august 2014 modtaget en forespørgsel fra Skanderborg Kommune om en arkitektkonkurrence om bl.a. en ændret placering af Genforeningsstenen på matr. nr. 23d Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 3, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af en deklaration tinglyst den 5. marts 1946 og Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis det skal være muligt at gennemføre projektet.

Sagens baggrund

Den 5. marts 1946 blev der i forbindelse med overdragelse af ejendommen matr.nr. 23d Ejer, Ousted sogn tinglyst en deklaration med følgende indhold:

”Den solgte ejendom må ingensinde bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles på en sådan måde, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes, og den af beboerne i Ousted Sogn i 1920 rejste mindsten (Genforeningssten) skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet således, at beplantningen passes og fornyes på forsvarlig måde, ligesom beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden.”

Påtaleretten er bl.a. tillagt fredningsnævnet.

Naturklagenævnet traf den 18. januar 2006 afgørelse om fredning af Ejer Bavnehøj i form af en revidering og udvidelse af den eksisterende fredning. Det fremgår af fredningen bl.a., at den ikke omfatter arealet omkring Genforeningsstenen, og at det er et af formålene med fredningen at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Området skal bevares i dets nuværende tilstand og må ikke beplantes eller bebygges.

Fredningsnævnet meddelte den 19. december 2012 dispensation til et projekt med opførelse af et madpakkehus, informationstavler og opholdsfaciliteter i form af borde og bænke ved Genforeningsstenen.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 26. august 2014 er det bl.a. anført, at den påtænkte opførelse af madpakkehus, informationstavler og opholdsfaciliteter ved Genforeningsstenen ikke er udført, fordi Restaurant Ejer Bavnehøj lukkede og kom på tvangsauktion i marts 2013. Skanderborg Kommune købte stedet, idet man ønskede at sikre kultur- og naturværdierne omkring Ejer Bavnehøj i overensstemmelse med fredningen. Man havde ikke intentioner om at drive restaurant og vurderede, at de ældre bygninger ikke var bevaringsværdige. Alle bygningerne på ejendommen blev derfor nedrevet i august 2013. Efterfølgende har Skanderborg Kommune indledt en konstruktiv dialog med Ejer Bavnehøjs Venner og RealDania med henblik på et forprojekt, der i første omgang afdækker Ejer Bavnehøjs potentiale som national attraktion og formidlings- og mødested med baggrund i stedets kulturhistorie, landskab og natur. Målet er, at området omkring Ejer Bavnehøj skal nytænkes

inden for gældende fredningsbestemmelser med det formål at skabe en ambitiøs og stærk vision for Ejer Bavnehøjs udvikling, så stedet fremover kan fungere som mål for udflugter såvel som for historisk og national attraktion, der understøtter fredningens intentioner og områdets natur og landskab som værdier for stedet. Som følge af Skanderborg Kommunes køb og nedrivning af restauranten er der nu åbnet mulighed for at lave en sammenhængende helhedsplanlægning for området med en mere passende placering af et madpakkehus, informationstavler og opholdsfaciliteter på restaurantgrunden.

I forbindelse med denne nye mulighed for en helhedsplanlægning af området er Genforeningsstenens placering tilsvarende vurderet at kunne forbedres i forhold til tilgængelighed og formidlingen af stenen og stedet som helhed. Stenen kommer ikke til sin ret, og det er vanskeligt at skabe ideelle opholdsfaciliteter, formidling og tilgængelighed omkring den i tråd med fredningsnævnets dispensation af 19. december 2012. Genforeningsstenen skal selvfølgelig forblive i området omkring Ejer Bavnehøj i overensstemmelse med ejendommens deklaration, der blev tinglyst den 5. marts 1946. Men Skanderborg Kommune påtænker at foreslå, at Genforeningsstenen flyttes til en mere synlig og værdig placering på Ejer Bavnehøj, og at det indgår som en del af konkurrenceprogrammet.

Forespørgsel var vedlagt et programudkast fra april 2014, der vil danne grundlag for en miniarkitektkonkurrence. Man ønsker en helhedsplan for opholdsfaciliteter og elementer, der understøtter Ejer Bavnehøjs funktion som udflugtsmål og forsamlingssted i tilknytning til Genforeningstårnet, informations-, kiosk og servicebygningen og den naturmæssige oplevelse.

På den anførte baggrund forespørger Skanderborg Kommune, om fredningsnævnet finder, at der er noget til hinder for, at en ny placering af Genforeningsstenen indenfor området – enten i nærheden af Genforeningstårnet eller i nærheden af hvor restauranten tidligere lå - indgår som en del af en helhedsplan og et konkurrenceprogram for Ejer Bavnehøj omfattende såvel matr. nr. 700a, 22b og 23d. Kommunen har herved skitseret tre eksempler på en alternativ placering af Genforeningsstenen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Ejer Bavnehøjs Venner ved Viggo Rasmussen og Uffe Clausen, Skanderborg Kommune ved Geert Nielsen, Jens Friis Pedersen og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Der blev redegjort for projektet med en arkitektkonkurrence og baggrunden for denne og de ønskede ændringer på Ejer Bavnehøj. Der er lagt op til tre andre mulige placeringer af Genforeningsstenen end den nuværende placering for at sikre en bedre formidling af denne. Men det vil også være muligt at foreslå andre placeringer i arkitektkonkurrencen, og der ønskes generelt så få restriktioner på konkurrencen som muligt i relation til Genforeningsstenen og fredningen. De to placeringer er inden for deklarationens område, mens den tredje placering er i fredningen.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der ikke er bemærkninger til, hvis en eventuel flytning af Genforeningsstenen betyder, at den skal placeres i fredningen, der i relation til den foreslåede placering mod syd og således mod Sønderjylland vil være en historisk god placering.

Fredningsnævnets udtalelse

Det fremgår af deklARATIONEN om Genforeningsstenen og af fredningen af Ejer Bavnehøj, at Genforeningsstenen ikke må bortfjernes, og at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand og ikke må beplantes eller bebygges.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at flytningen af Genforeningsstenen til et andet område inden for deklARATIONEN eller til et område uden for denne, men inden for fredningen, ikke er i strid med bestemmelserne.

På den baggrund og da fredningsnævnet kan tilslutte sig bestræbelserne på en samlet bedre formidling af Ejer Bavnehøj og Genforeningsstenen, har fredningsnævnet ingen bemærkninger til, at der udskrives en arkitektkonkurrence, der kan åbne op for en sådan anden placering af Genforeningsstenen, der vil sikre den bedst mulige formidling af denne og Ejer Bavnehøj i øvrigt.

Fredningsnævnet er derfor indstillet på at meddele dispensation til det konkrete projekt, der måtte vinde arkitektkonkurrencen inden for de retningslinjer, der er skitseret i projektet og udtalelsen fra fredningsnævnet.

Martin Møller-Heuer

Denne udtalelse sendes til

Ejer Bavnehøjs Venner ved Viggo Rasmussen, viggo@ryk.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk og jens.friis-pedersen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. februar 2017

FN-MJØ-12-2017. Ændringer og opførelse af forskellige elementer på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet har den 24. januar 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at foretage ændringer og at opsætte forskellige elementer på Ejer Bavnehøj, matr.nr. 22b, 23d og 7000a Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 4, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indgivet af ejendommens ejer Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af området besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Området er omfattet af en fredningsdeklaration af 5. marts 1946 og Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj.

Fredningsdeklaration af 5. marts 1946 vedrører matr.nr. 23d, hvor Genforeningsstenen er opsat. Ejendommen må ikke bebygges eller beplantes eller på anden måde behandles således, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes. Genforeningsstenen skal være fredet, og den må aldrig bortskaffes eller fjernes. Arealet omkring stenen skal holdes i pæn orden.

Naturklagenævnets afgørelse af 18. marts 2006 har til formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal. Borde og bænke på opholdsarealer og lege-redskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver. På toppen af Ejer Bavnehøj er anbragt en granitpille med ældre gradmålingsmærke, og der er ved en deklaration af 7. september 1894 tillagt gradmålingen udelukkende rådighed over højen inden for en afstand af 6 alen (ca. 3,76 m) til alle sider omkring granitpillen, således at dette areal ingensinde må afgraves, udgraves, beplantes eller besås. Hvis der om højen skal udføres anlæg og planeringsarbejder, skal der drages omsorg for, at der ikke inden for ovennævnte afstand fra stenen sker ændringer i terrænet. Underjordiske mærker anbragt af gradmålingen må ikke fjernes eller beskadiges. Der må ikke foretages terrænændringer, og Genforeningstårnet skal bevares og vedligeholdes. Der kan ske flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

Fredningsnævnet udtalte den 27. oktober 2014 efter en besigtigelse af området, at fredningsnævnet kunne tilslutte sig bestræbelserne på en samlet bedre formidling af Ejer Bavnehøj og Genforeningsstenen, og at fredningsnævnet derfor ikke havde bemærkninger til, at der blev udskrevet en arkitektkonkurrence, der kunne åbne op for en sådan anden placering af Genforeningsstenen, der ville sikre den bedst mulige formidling af denne og af Ejer Bavnehøj i øvrigt. Fredningsnævnet tilkendegav derfor at være indstillet på at meddele dispensation til det konkrete projekt, der måtte vinde arkitektkonkurrencen, indenfor de retningslinjer, der var skitseret i et da foreliggende projekt og fredningsnævnets udtalelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at formålet med den helhedsplan, der blev udfaldet af arkitektkonkurrencen, er at fremhæve den historiske betydning omkring bavneblus, Genforeningsstenen og Genforeningstårnet, at styrke landskabelige og naturmæssige oplevelser på Danmarks tag gennem bedre anlæg, faciliteter

og naturpleje, at skabe gode muligheder for folkemøder, grundlovsmøder og forskellige kulturelle arrangementer, at skabe landskabelig og formidlingsmæssig sammenhæng mellem kulturarv og naturmæssige værdier, at skabe fuld tilgængelighed for alle i et kuperet terræn med respekt for naturen og at give motorvejsgæster og andre korttidsbesøgende lysten til- og forudsætningerne for at blive i længere tid for at opleve denne danske natur- og kulturperle.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter følgende ændringer og opførelse af elementer:

- Borde og bænke omkring tårnet og kioskbygningen på matr.nr. 22b i form af syv områder med i alt plads til ca. 70 siddende, der erstatter eksisterende buskbeplantning, som fjernes.
- Ændret belægning fra asfalt til græsarmring/grus på del af vej og parkeringsareal på matr.nr. 7000a.
- Sti/trappe syd for tårnet på matr.nr. 22b for at sikre en bedre sammenhængende stiforbindelse.
- Stier og servicevej på matr.nr. 23d i form af en sti fra tårnet til forsamlingsområdet i Gryden i beton med jernkant med en bredde på ca. 1,5-2 m, der følger terrænet og er handicaptilgængelig, og som skal sikre tilgængelighed for alle i hele området.
- Tre mindre overdækninger og en større overdækning, såkaldte sneglehuse, på matr.nr. 23d, som skal give mulighed for ophold i læ. De mindre overdækninger er ca. 3 m højde og ca. 4,4 m brede og ca. 4 m lange og kan hver rumme 8-10 personer. Den større overdækning er ca. 3 m høj, ca. 4,4 m bred og ca. 20 m lang. Overdækningerne opføres som stålkonstruktioner beklædt med træ i naturfarver. Der skal være tavler med information om stedet/udsigten inden i overdækningerne.
- Legeelementer i træ i form af gynger og klatrebjelker i forskellige højder på matr.nr. 23d, der alternativt kan benyttes som bænke.
- Betonkant i forbindelse med scene på matr.nr. 23d med en maksimal højde på 0,5 m høj, der skal danne overgang mellem scenen og det åbne land, og som samtidig kan benyttes som bänk.
- Terrænreguleringer i forbindelse med scene og opholdsareal omkring scene på matr.nr. 23d med det formål at opnå adgangsgivende plateauer på langs af højdekurverne og en sceneplads. Der tilføres ikke ekstra jord fra andre matrikler, og terrænreguleringerne er af meget begrænset omfang. I bunden anlægges en flade med fast belægning, som muliggør placering af en mobilscene.
- Ny trappe fra den store overdækning til scenen og genetablering af en kort trappe nord for den store overdækning på matr.nr. 23d med trin af beton.
- Flytning af Genforeningsstenen mod sydøst i overensstemmelse med den tidligere dialog med fredningsnævnet, så den bliver mere synlig, og hvor der omkring stenen laves en kant som bag ved scenen, ligesom der opsættes bænke og nye løvtræer.
- Ændringer i beplantninger, primært udtynding.
- Det eksisterende store grantræ ved den fremtidig placering af Genforeningsstenen fældes.

Skanderborg Kommune har udtalt, at der er tale om ændringer og opførelse af forskellige elementer ved Ejer Bavnehøj, herunder flytning af Genforeningsstenen på baggrund af helhedsplanen for Ejer Bavnehøj. Elementerne og ændringerne skaber flere muligheder for ophold og afholdelse af kulturelle arrangementer og tilgængelig for alle i hele området. Overdækningerne er enkle og tilpasset området og skal danne ramme om udsigten. Der er tale om mindre ændringer og elementer, som umiddelbart vil betyde en begrænset ændring af områdets karakter og det omkringliggende landskab, og projektet fastholder Ejer Bavnehøjs betydning som vartegn og som kulturhistorisk udflugtsmål og samlingssted.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 22. februar 2017. I besigtigelsen deltog fredningsnævnets formand og det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet, Ejer Bavnehøjs Venner ved bestyrelsesmedlemmerne Ole Svinding og Uffe Clausen, Skanderborg Kommune ved Jens Friis Pedersen og Geert Nielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Olaf Møller. Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har deltaget ved sagens afgørelse som følge af sit kendskab til det fredede område, herunder en egen besigtigelse i området til brug for sagens behandling.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen af arealer ved Ejer Bavnehøj betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder, at projektet både vil medvirke til at fremme offentlighedens adgang til Ejer Bavnehøj og formidlingen af Ejer Bavnehøjs historie og kulturhistoriske værdier under samtidig hensyntagen til en bevarelse og forbedring af udsigterne fra Ejer Bavnehøj.

Flytningen af Genforeningsstenen er isoleret set i strid med den fredning, der skal beskytte Genforeningsstenen mod at blive flyttet. Den planlagte flytning sker imidlertid til den anden fredning, der gælder for området, og fredningsnævnet finder derfor konkret, at der kan meddeles dispensation til denne flytning på vilkår om, at Genforeningsstenen ingensinde må flyttes på ny eller beskadiges og med pligt til at holde beplantningen og anlægget omkring den nye placering af Genforeningsstenen pænt i orden.

Det er indgået i fredningsnævnets vurdering af, om der kunne meddeles dispensation til flytningen væk fra det område, der er omfattet af fredningsdeklarationen fra 1946, at denne fredningsdeklaration også efter Genforeningsstenens flytning har et selvstændigt fredningsindhold, og at dispensationen dermed ikke reelt er udtryk for ophævelse af en fredning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Ejer Bavnehøjs Venner,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-5110-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.